

IX Aplec de la
SARDANA
Figueres 24 Maig 1970

CANALETÀ

L'APLEC DE L'EMPORDA

IX APLEC DE LA SARDANA

l'aplec de l'empordà

FIGUERES, 24 MAIG 1970

cobles:

LA PRINCIPAL DE FIGUERES

A. M. O. G. A.

SELVATANA

LA PRINCIPAL DE LA BISBAL

ORGANITZACIÓ:

Benvinguts a l'Aplec!

La força integradora de la nostra sardana, ens torna a unir aquí a Figueres, amics sardanistes, i és, per a nosaltres figuerencs, una nova ocasió, esperada d'un any per l'altre, de tornar-vos a donar la benvinguda amical al nostre aplec, el fraternal aplec de Figueres, que és per a nosaltres empordanesos, com una assemblea ritual: i que si té les seves més fondes arrels en l'essència del que és el nostre poble, té també branques de renovada companyia, i noves fulles d'afirmació d'un valor, que ningú no podrà negar que la nostra sardana representa, i també i principalment una nova floració d'amistat per a tots vosaltres, amics sardanistes, que ens feu l'honor de venir a juntar-vos amb nosaltres aquest dia, dia en què exaltem la sardana.

Però no solament la sardana: sinó tot el que la sardana significa de justesa en l'expressió, d'equilibri en l'exteriorització, d'ordre en el moviment, d'alegria en aquest simbòlic crit de la vitalitat que a la manera d'ésser del nostre Empordà correspon; diada d'afirmació d'un esperit palpitant, viu i permanent que té l'origen i el cor, en el més insondable del nostre ésser col·lectiu, i que ha triat els amorosos braços oberts de la nostra sardana, com a símbol d'aquest esperit amical nostre, que és bellesa, que és poesia, i que es vol manifestar a tots en aquesta nostra sardana.

En la sardana estesa a tots en aquest aplec, sabrem el que és el ritme, com a expressió continguda d'una ordenació serena del moviment, i a través d'aquesta ampla abraçada simbòlica, també tindrem part en la bellesa de la verdor, en infinits matisos, dels sembrats que ara a la nostra plana van creixent, tendres i esponerosos; en aquesta abraçada fraternal, tindrem part també en la dignitat dels vells rostos que amanyaguen les nostres muntanyes, que també ajudats al seu torn pels bancals, obra pacient de les mans dels homes, miren, serens, vers les altures, cercant els nostres cels blaus transparents i purs: i mirant l'infinit veurem com es fon tot en la sardana, místic resum inefable, impregnat de

la blavor del mar, que duu la força de les seves onades, i porta també la lluentor del sol, i reflexa els cels del nostre Empordà.

Danseu, doncs, amics, que veniu a l'aplec de Figueres, aquesta sardana de tots, la sardana nostra, aquesta sardana que val tant en la petita plaça d'un poblet, com en una aglomeració ciutadana, o com en aquesta síntesi de tot això que és el nostre aplec de l'Empordà d'avui, i que també alena en els aplecs, les ballades, i les sardanes, a tot arreu dels nostre país: perquè l'esperit i la íntima significació de la nostra dansa, sempre el trobareu, quan veieu sardanistes amb el cor net i els braços oberts: sí, allà trobareu l'autèntic esperit i la profunda i simbòlica significació de la nostra sardana, i, sempre també, hi trobareu l'esperit racial revelat, diàfan, propi, fraternal, ample, amical i lliure, inspirat d'amor a tots, sardanistes o no: que la sardana no exclou a ningú, ni tan sols als que no ens entenen. Mireu amb els ulls ben oberts, i si no us en priva cap tel de malícia, trobareu el per què, i el què significa d'universal i de nostre la nostra sardana, i sentireu vibrar el vostre ésser a l'unison de la nostra dansa fraternal.

Gusteu, doncs, en el nostre aplec de Figueres, aquesta delícia d'amor sense reserves per a tots; copseu aquesta significació ritual; xucleu d'aquestes arrels telúriques; participeu de la nostra espiritualitat contribuïu a la dignificació del ritme; assaboriu la bellesa en la sublimació del moviment; sigueu una part de la vida de la terra nostra i de tots, gaudiu plenament del privilegi d'ésser vosaltres mateixos els intèrprets i els primers espectadors d'aquesta meravellosa expressió del nostre esperit, i sentireu avui renovat el goig d'ésser vosaltres els que doneu l'exemple de les virtuts excelses de la terra, fetes música, que tothom la senti a la plaça, i expressades en música interior, per tots vosaltres, condensades en ritme, envoltades de poesia i d'amor.

Veniu, doncs, al nostre aplec! sigueu benvinguts a Figueres, sentiu-vos transfigurats, danseu, obriu els braços fent-vos esperit amb forma alada, sigueu per un moment, el símbol del més universal amor!

Sou a l'aplec de Figueres: benvinguts sardanistes de per tot!

IX APLEC DE LA SARDANA - FIGUERES

PROGRAMA

MATI, a les 10

**Al Pati d'Esbarjo de les Escoles Nacionals
(Carrer Muntaner - Carrer Pere III)**

PRIMERA AUDICIO DE SARDANES

Cobles: **SELVATANA, A. M. O. G. A., LA PRINCIPAL DE FIGUERES i LA PRINCIPAL DE LA BISBAL.**

TARDA, a les 4

**Al Pati d'Esbarjo de les Escoles Nacionals
(Carrer Muntaner - Carrer Pere III)**

SEGONA AUDICIO DE SARDANES

per les quatre cobles, en el transcurs de la qual es tributarà homenatge al popular compositor empordanès **VICENÇ BOU i GELI**

TARDA, a les 6

(Simultàniament amb l'Aplec)

EXTRAORDINARIS BALLS

en cadascuna de les pistes de les Societats, galantment cedides per Ilurs Junes Directives

Societat Coral Erato

Casino Menestral Figuerenc

Conjunt DILEMES

Orquestra RITMOS

**Orquestra LA PRINCIPAL
DE LA BISBAL**

Orquestra A.M.O.G.A.

NIT, a les 10

A la Rambla

TERCERA i ULTIMA AUDICIO DE SARDANES

Cobles: **SELVATANA i LA PRINCIPAL DE FIGUERES**

IX APLEC DE LA SARDANA

FIGUERES

COBLES, SARDANES i AUTORS

P. B. **LA PRINCIPAL DE LA BISBAL**
A. **A. M. O. G. A.**
P. F. **LA PRINCIPAL DE FIGUERES**
S. **SELVATANA**

MATI, a les 10

Al Pati d'Esbarjo de les Escoles Nacionals

1	A.	Germanor		J. Serra
2	P. B.	El meu espill (estrena)	(1)	F. Mauné
3	S.	Impressió		J. Roca i Delpech
4	P. F.	El Príncep mariner		J. Cristau
5	A.	El balcó de l'Empordà	(2)	R. Rosell
6	P. B.	Floració		C. Saló
7	S.	Catalunya canta		F. Mas i Ros
8	P. F.	Quimeta riallera		J. Bonaterra
9	A.	Narcís i Maria		R. Vilà
10	P. B.	Pic, repic i repicó		R. Viladesau
11	S.	Competència		J. Coll
12	P. F.	Records de Calella		V. Bou
13	Conjunt	FIGUERES, Mare de la Sardana	(3)	A. Rimbau
14	A.	Cants de Maig		V. Bou
15	P. B.	Sortint de concert		L. Albert
16	S.	Cançó a la mare (estrena)	(4)	R. Mariano
17	P. F.	Aires de la rodalia		R. Palmada

TARDA, a les 4

Al Pati d'Esbarjo de les Escoles Nacionals

1	A.	Cavall de Ferro		A. Mias
2	P. B.	Cristineta		J. Font i Sabaté
3	A.	Llaminera		F. Mas i Ros
4	P. F.	Gallardia		C. Saló
5	A.	L'anell de prometatge		V. Bou
6	P. B.	El cantaire de Montgrí	(5)	R. Viladesau
7	S.	La meva bonica		L. Pey
8	P. F.	El castell de Montgrí		P. Marons
9	Conjunt	EL SALTIRO DE LA CARDINA	(6)	V. Bou
10	A.	Els quatre valents		R. Vilà
11	P. B.	Voliaines		V. Bou
12	S.	Verinosa		P. Fontàs
13	P. F.	Platges de Lloret		V. Bou
14	S.	L'amic Homar		F. Mas i Ros
15	P. F.	Núria d'Avinyó		M. Font
16	S.	Angelina		V. Bou
17	P. F.	Ombres d'amor		J. Saderra

NIT, a les 10

A la Rambla Sara Jordà

1	S.	Ressò d'en Pep Ventura		J. Baró i Güell
2	P. F.	L'Aplec de Lloret		T. Gil
3	S.	El cant dels ocells		Pep Ventura
4	P. F.	La campana de l'ermita		V. Bou
5	S.	Quatre mussols (estrena)	(7)	T. Jové
6	P. F.	Braços en creu		A. Rimbau
7	S.	Continuïtat		V. Bou
8	P. F.	50 aniversari		J. M. ^a Boix
9	S.	La infantona		E. Sans
10	P. F.	Els tres castells		F. Mas i Ros

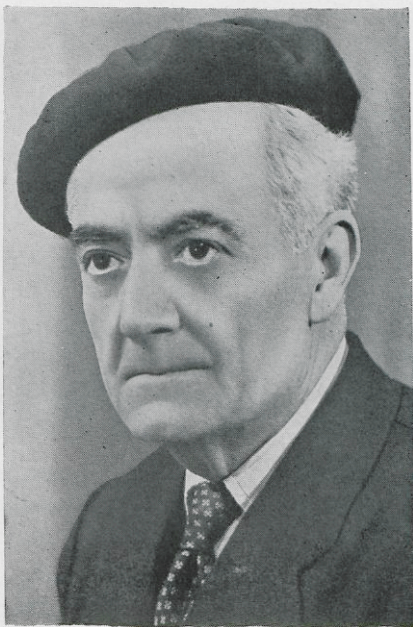
Vegi's notes (1), (2), (3), (4), (5), (6) i (7) referents a les sardanes senyalades a la pàgina següent.

NOTES PROGRAMA SARDANES

- (1) També enguany l'excel·lent compositor figuerenc Florenci Mauné ens ha volgut reservar l'estrena d'una nova sardana, que ha dedicat a la seva filla Montserrat.
- (2) Hem programat aquesta sardana dedicada al joliu poble de Garrigàs, a la que hi posà lletra (inserir a les pàgines d'aquest butlletí) el patrici empordanès En Domènec Sors, la qual dediquem especialment als socis de dit poble.
- (3) S'estrena en aquest Aplec una altra sardana del Mestre Artur Rimbau. Li ha posat el títol de "FIGUERES, MARE DE LA SARDANA", —que tots nosaltres agraïm cordialment—, i està especialment instrumentada per a un conjunt de quatre cobles. La nova sardana respon a una promesa que ens tenia feta i que el Mestre Rimbau ha complert fidelment. Es una sardana per a ballar-la amb el cor abrindat i estrenyent ben fort les mans.
- (4) També enguany el Mestre Rafael Mariano, ens porta una nova sardana, sortida ben bé d'una ànima d'artista. En l'elecció del títol, —ens ho diu ell mateix—, han influït dues circumstàncies: Una, la del sentit de la melodia, animosa i sonora, amb uns compassos dolços i expressius propis per parlar amb tendresa a una núvia o a una mare. I altra, ho vulguin o no els que s'hi oposen, que la "nostra" Figueres és des d'antic i per sempre la ciutat mare de la Sardana. A ambdós propòsits s'adiu el títol que li ha posat: "CANÇO A LA MARE". Rafael Mariano completa el seu pensament dient-nos que aquesta sardana respon tal desig de fer un cant a la ciutat mare de la Sardana, i a la ciutat mare del seu amor a la Sardana, perquè aquí aprengué a estimar-la.
- (5) Sardana que l'autor dedicà al popular compositor torroellenc, els cants de la qual ens recorden les inspiradíssimes melodies d'en Bou.
- (6) Constituint el punt culminant del nostre homenatge a VICENÇ BOU, els quatre cobles interpretaran de conjunt EL SALTIRO DE LA CARDINA, la seva més popular composició, que contribuï extraordinàriament a què la música de la sardana fos coneguda més enllà de les nostres fronteres.
- (7) La celebració de l'Aplec constitueix un estímul pels nostres compositors, i així, el Mestre Teodor Jové, també destacat compositor figuerenc, ens dona per a estrenar la seva més recent composició.

Vicenç Bou: poesia i sentiment

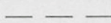
A la ciutat de Figueres
de l'Empordà,
Mare de la Sardana

La tarda s'esvaeix,
mandrosa. El sol llepa
els arcs dreçats, es-
velts, d'un gòtic purís-
sim. Damunt dels nos-
tres caps creua un corb, fins que la taca negra i lluent del seu cos
s'entafora als amagatalls inaccessibles del roquissar.

Ella deu tenir potser trenta-cinc o trenta-vuit anys. Més
aviat alta, lleugera, de carns eixutes, bategants. En el fons dels
seus ulls —d'una nitidesa verda, cobaltina— s'entreveu el reflexe
d'una inquietud, d'una recança estranya. Un manyoc de cabells
foscos, curts, rebels, es vincla amb l'oratjol d'aquest capvespre
esmoreït del mes de març.

Ella resta immòbil, recolzada a la barana de pedra que
bastiren els carlins l'any 1839. Mentre contempla el panorama
d'ametllers —aquí dalt ara tot just floreixen— mou els seus dits
llargs, afinats, desficiosos...

Intento recordar la figura del mestre Bou situant-la en el
seu marc habitual: Torroella de Montgrí, les muralles, els camps,

les hortes curosament treballades, el perfil allargassat del Ter que esgarrapa la terra i l'humiteja. El gòtic de l'església parroquial, la baluerna gairebé inexpugnable del castell del Montgrí. A contrallum, l'imatge del Bisbe Mort, intuïda per Fages de Climent. La planúria immensa, clivellada de sol. Els conreus, les atzavares, els pins... La mar esvalotada, les ones batent els penyasegats. Roques amarades. L'Estartit, cases de pescadors... el baf de la darrera taverna de mariners, la soledat tràgica de les illes Medes...

El mestre Vicenç Bou (19-1-1885 - 6-1-1962) visqué en aquest món increïblement serè, increïblement plàcid. L'equilibri sols es veu trencat pel bramul de la tramuntana, escolant-se entremig dels carrers costeruts i corbats de Torroella de Montgrí.

Músic per vocació, per intuïció, per tradició familiar, Bou conegué l'univers de la pairalia i els menestrals, amb els saraus, els aplecs, les ballades nocturnes vora la mar; envelats panxuts, infladíssims... Les places dels pobles, amb panotxes de blat de moro posades al sol (Pla), els camins plens de pols, recorreguts amb tartana (a pas d'euga o bé d'aca), l'espardenya al peu, el clavell al trau (Fages de Climent). Tal vegada el record plaent d'una facècia amorosa, el regust del darrer glop de vi. El músic congestionant-se més i més en l'esforç d'un obligat. L'època dels "divos" i dins d'ella Vicenç Bou, el "divo" més conegut, més admirat, més popular...

El cabell negre, espès, rinxoladíssim. El bigoti caragolat. Vicenç Bou, amb el flabiol i el tamborí. En els inicis de la seva activitat musical tocava el trombó a la cobla "La Lira" de Torroella de Montgrí i també a "Els Montgrins". Emperò l'any 1909 succeïria al vell Pere Rigau "Barretó", flabiolaire, pare d'"Els Montgrins", pare també d'aquella prodigiosa sardana anomenada "Cançó de l'ocellet", que feu reviure per a les generacions contemporànies l'actual flabiolaire de la cobla "Els Montgrins", el mestre Lluís Buscarons, fill de Castelló d'Empúries.

Bou engolia aquella mena de sentor tèbia, plaent, de vegades voluptosa. Qualsevol petit esdeveniment podia encisar-lo.

Fotografia de la Cobla MONTGRINS a l'any 1921, essent el seu Director el Mestre VICENÇ BOU. Al mig de la fila de davant.

Tot plegat desprenia una alenada gairebé màgica, irreal. Vicenç Bou fou nomenat capdavanter d'"Els Montgrins" quan el seu cor ja li dictava les primeres sardanes. Les possibilitats tècniques eren molt reduïdes en el terreny de la composició. Els mestres —Josep Reixach, Josep Maria Soler, Josep Pi i el mateix Pere Rigau— sols l'iniciaren en els rudiments, en els recursos més elementals. Ningú no l'orientà mai pels viaranys de l'harmonia o el contrapunt.

Les melodies fluien ben soles. Les reaccions, els sentiments, la joia que experimentava o els entrebancs que patia els traduí mitjançant el vehicle de les seves sardanes. Creava música amb aquella ingènua espontaneïtat que floreix una rosella entremig del blat o refila un lluer al cor de l'arbreda. Ell mateix ho havia confessat al mestre Lluís Albert: "Si em vols creure a mi, no t'hi encaparris gaire. Jo, si hagués fet cas dels llibres, encara no hauria pas escrit cap sardana".

Escrigué més de cent sardanes, en un període d'activitat que es perllongaria per espai de mig segle. Cap característica

formal o bé temàtica assenyala una trajectòria evolutiva. En dur a terme l'anàlisi de la seva producció, descobriren obres més ben trobades que altres, emperò mai un distanciament d'aquella espontaneïtat gairebé genèrica que hauria de definir-lo.

Les seves sardanes plauen al poble perquè Bou parla amb llenguatge immediat i natural, tot fent poesia. Aquestes obres esdevenen petites visions líriques, gloses senzilles d'aquella existència serena que ell va conèixer i estimar.

No ens cal pas cercar grans prodigis d'instrumentació, ni tampoc recursos tècnics inèdits. Tot lliscava sota l'empenta ardida d'aquella dolcesa que destrïà sempre l'ànima del mestre Bou.

Moltes de les seves sardanes assoliren una popularitat màxima, insospitada a casa nostra. En general foren melodies atractives, enganxadisses, que produïen gran impacte en la sensibilitat popular. Des d'"Esperança" (1909) fins "Els meus de Barcelona" (1961), el mestre Vicenç Bou cantà l'amor i altres sentiments, la mar i els mariners, els indrets de la nostra geografia, les figures femenines, els fenòmens de la natura, els petits esdeveniments de la vida habitual.

Entremig del gavadal de la seva producció, el gust popular s'ha inclinat sempre per sardanes com "Esperança", "Cants de Maig", "El saltiró de la cardina", "L'anell de prometatge", "Extasi", "Angelina", "Continuïtat, Llevantina", "Nostre ideal", "La mare cantora", "Festamajonera", "Mar de xaloc", "Mimosa", "Pescadors, bons catalans", "La cardina encara salta", "Torroella, vila vella", "Record de Calella", "Castelló, vila major", "Peralada, vila honrada", "Mirambell", "Platges de Lloret". També cal tenir en compte altres sardanes, no pas tan conegudes, emperò d'un valuós contingut melòdic: "Sospirs d'amor", "Plor d'enyorança", "Regalims del cor", "Cor sobre cor", "Cel rogent", "Aucellada", "Cristina", "Maria", etc.

Mentre fou director de la cobla "Els Montgrins" aquella donà les millors versions de les seves sardanes. En aquest sentit la cobla es beneficiaria dels triomfs artístics del seu director, car els contractes plogueren damunt d'"Els Montgrins" culminant

en aquella famosa actuació a París (penso que tingué lloc l'any 1929), fita d'indiscutible relleu en el seu historial.

Les sardanes del mestre Bou s'inclouen sovint als programes de les ballades i dels aplecs. De gravacions en disc n'existeixen moltíssimes, degudes a les cobles més prestigioses: "La Principal" de La Bisbal, "Girona", "Els Montgrins", "La Principal" de Girona, "La Selvatana", "Amoga", "Caravana", "Costa Brava", "Barcelona", "Maravella", etc.

Parlant de les gravacions en disc ara em ve a la memòria la que dugué a terme —modèlica en tots sentits— la cobla "Costa Brava" de Palafrugell dirigida pel músic figuerenc Florenci Mauné. Dubto que —"La Principal" de La Bisbal apart— pugui arribar a ésser superat el nivell de perfecció executiva aconseguït pel mestre Mauné i els seus col·laboradors, interpretant quatre sardanes del mestre Bou que no s'inclouen pas dins del cercle de màxim ressò. Si no vaig errat de comptes aquelles quatre sardanes eren: "Extasi", "Emporium", "Mimosa" i "L'espigolera".

— — —

La llum s'ha anat fonent de mica en mica. El ramat s'escola sota els arcs de l'aqüeducte bastit en temps de Jaume II el Just. Sento el xiulet del mussol, els gralls del corb, el dring somort de les esquelles. La pau davalla pels cims deserts, fantasmals, ferèstecs. Els ulls verds —de mirada esquerpa, plena d'enyorança— escorcollen dins la tenebra naixent. La figura del mestre Bou —ara ja intemporal i mítica en la seva grandesa— es referma més i més.

E. MOLERO i PUJOS

Morella, primavera 1970

AL SERVEI DE **ROSES**

i els seus HOTELS,
"CAMPINGS", PENSIONS...

al de les EMPRESES
i INDUSTRIES...

AL SERVEI DE TOTS

Clínica Roses

amb les seves modernes
i complertes instal·lacions

Dr. Fleming, 7

Tel. 25 60 50 *

"Cants de Maig" i el nostre Aplec

Avui que, amb el màxim d'entusiasme, ens afanyem a celebrar, una vegada més, el nostre gran Aplec de l'Empordà —el nostre gran Aplec Sardanístic— i enguany, a més a més, per a dedicar-lo com homenatge al gran compositor de Torroella de Montgrí, En Vicenç Bou —En **Vicentet**, com molts del seu temps l'anomenaven—, ens plau fer constar, ací, una data gairebé decisiva de la que fou l'inici precursor de la exuberant florida d'inspiració de la seva innumerable producció de belles sardanes, si bé de no molt forta vàlua musical, sí que ben acceptades arreu de la nostra terra i que entraren, plenament i reconeguda, ben endins de l'ànima del nostre poble.

Fem al·lusió, doncs, a la primera sardana que va compondre En Bou, "Cants de Maig", estrenada el mes de Maig de l'any 1909, la qual assolí un gran èxit i fou tan ben acollida pel sardanisme d'aquell temps que esperonà al mestre a l'expansió d'un bell seguit de composicions que, en l'esdevenidor, havien de fer dansar, àrdidament i festívola, tot un poble.

Si, amics, a aquesta sardana en seguiren tot un bell enfilall que anaren augmentant la fama al compositor torroellenc. Tanta, que eren ben pocs els programes de ballades en els quals no hi constés una o altra de les seves conegudes i estimades sardanes.

I heu's ací que per part de les nostres millors cobles foren donades a conèixer, de mica en mica, entre altres, les composicions següents: "L'amor se'n va"; Conxita, El saltiró de la cardina, Jogant a mirades, Rialles de Bohèmia, L'alegria del poble, Cor sobre cor, Art i amor, El despertar de la pastora, Regalims del cor, La Campana de l'ermita, A trenc d'auca, Tonades de Pastor, Catalanitat, Dianeta, L'anell de prometatge, Esclats de Joventut, Blancaneu, Llevantina, Ginesta, La Mare cantora, Festamajonera,

Continuïtat, Girona aimada, Angelina, i més endavant: Records de Calella, Mar de xaloch, Mimosa, Torroella, vila vella, Pescadors bons catalans, La cardina encara salta, Mirambell, etc.

Ara, en aquest diumenge de Maig, en el qual celebrem, joiosament, el nostre Aplec de l'Empordà que és, precisament, als seixanta un anys de la primera sardana que estrenava el Mestre Bou, el Foment de la Sardana Pep Ventura, de Figueres, amb tot l'entusiasme de la seva vida sardanista, vol homenatjar, com cal, la bona memòria del Mestre, dedicant-li un bon enfilall de les seves airoses sardanes en aquesta festa que tots els empordanesos i els de fora d'aquestes nostres comarques el recorden i l'enyoren. D'aquell home que amb les seves festives i populars tonades animà de joia i excelsos amors a dues generacions per a poder-se ben sadollar del gran esplai de la nostra bella dansa, dansa d'amor i germanor per excel·lència.

Per tant, doncs, avui, amb aquest digne homenatge, volem i aspirem que les obres que interpretin les nostres cobles que avui prenen part en aquest magne Aplec, siguin com un esplendorós ramell que **aplegui**, precisament, els més excelsos cants de Maig per tal de refermar, encara més, tots els amors, curulls de fervents passions i entusiasmes que inspiraren a En Bou quan escrigué la seva primera i tan lloada Sardana.

Que aquest Aplec sigui com un símbol vivent de la unió, sincera i ben germanívola, de tot el sardanisme. No s'han d'unir tan sols les mans, sinó també els cors, per tal que sigui ben exclòs, ara i sempre, tot malèvol esperit de bàndols, capelletes i partidismes.

Així, i només així, podrà ésser veritable i sincera aquella bella dita del nostre excels poeta Maragall: "Tota ma Pàtria cabrà en eixa anella i els pobles diran..."

Fem, doncs, que aquests nostres cants de Maig d'avui siguin, ara i sempre, la concreció més ferma de la nostra continuïtat en tots els més sublims amors per la nostra dansa, essència pura del nostre viure!

JACINT BOSCH

La Sardana

Diuen que els Grecs la van aprendre
guaitant la corba de la mar
un de matí rosat i tendre
que el sol ixent semblava un far

Dant-se les mans vora les ones
a prop de l'aigua transparent
dansaven junts homes i dones
trenant el pas rítmicament.

Màgica veu d'aquesta terra!
quan ric o ploro et sento amb mi,
si tu ets la mel, jo sóc la gerra
que et guardarà fins a morir.

Has bategat dia per dia
dins de la sang, com la remor
d'una estimada companyia,
sempre fidel al meu dolor.

Lluny del país, quan l'enyorança
m'enterbolia el pensament
tot avivant-me l'esperança
tu no em deixaves ni un moment.

I ara de lluny, quan estic sola
pensant amb tot el que he perdut,
sento la teva veu que vola
i em porta un cant de joventut.

M.^o ANGELS VAYREDA

ELEGANCIA

COMODITAT

MES ASSORTIT

TOTS ELS PREUS

A

Calçats

Royalty

Rambla, 3
FIGUERES

Figueres i Torroella, agermanades per Pep Ventura

La sardana, fidel a la seva bàsica condició d'esperit obert i solidari, no és una creació exclusivista sinó que respon a una manifestació expressiva de la col·lectivitat, com bellament ho descriu l'excels poeta: "Es la dansa sencera d'un poble que estima i avança donant-se les mans". Excloent el seu origen que es perd embolcallat per la nebulosa d'un passat remot, la sardana d'avui, plena de vitalitat exuberant, té una història concreta i un procés d'evolució ben definit.

A aquesta història, a la vida i el triomf de la sardana, hi han contribuït amb excepcional aportació dues poblacions netament empordaneses, de singular caràcter; la ciutat de Figueres i la vila de Torroella de Montgrí a les quals assenyala l'antiga corrandà d'expressiu sentit popular, a Torroella, la condició de "Vila Vella", en fermaça del seu profund i valuós llegat històric pregonat per les nobles pedres arqueològiques, i a Figueres pot enorgullir-se legítimament d'ésser la pàtria, el fogar d'ur-se'n la flor, gentilesa que justament escau a la gràcia i encant que la distingeixen.

Figueres i Torroella, de la mà d'un senyalat disseny providencial, es veuen associades, més encara, agermanades íntimament, a redós de la figura gloriosa d'En Pep Ventura. Perquè si Figueres pot enorgullir-se legítimament d'ésser la pàtria, el fogar autèntic de les creacions artístiques del mestre immortal, Torroella és la font originària, el lloc primicer de la seva ascendència familiar.

Els estudis d'investigació realitzats referents a la personalitat d'En Pep Ventura, senyalen ben clarament l'autenticitat

dels conceptes expressats. Fou principalment, Pere Coromines, l'eximi literat al qual devem aquesta flor exquisita, d'immarcesible encant poètic, "Les gràcies de l'Empordà", qui va estudiar amb fervent dedicació la semblança humana del mestre, donant llum a una sèrie de detalls de la seva vida de gran transcendència que no sols aclariren, decisivament, errors a vegades malèvols o equívocs, sinó també nous aspectes insospitats de valor remarkable. Es evident que avui resta plenament desvirtuada la influència del lloc d'origen, de la població de naixement d'En Pep Ventura, sobre la seva personalitat, fet que es produí d'una manera fortuïta en terres llunyanes de la nostra en tots sentits, provocat per la professió militar del seu pare. La realitat viva i autèntica, incommovible, és que Pep Ventura era un empordanès de soca i arrel, i ningú ho ha dit tan bellament com Pere Coromines: "El noranta per cent de nosaltres no som per la sang i el paisatge tan catalans com ell, tamariu de la plana empordanesa, estructura mental d'arestes gregues, cantellut per fora però d'un moll romàntic i amarat de dolçor".

Examinant l'ascendència familiar d'En Pep Ventura, observarem la força dels llaços que unien la seva persona amb la terra nostrada: En Benet, el pare, era fill de Roses; la mare, l'Antònia, era de Manlleu, i l'avi patern, inici de la família, era fill de Torroella. Hem dit inici de la família perquè resulta que l'avi Miquel era fill de pares desconeguts, d'acord amb les dades registrades en el llibre de baptismes de l'església de Torroella. Així doncs, queda lligada la relació de Figueres i Torroella; l'arbre familiar arrela a redós del vell Montgrí, de silueta tan característica a l'Empordà, per anar a treure esplendorós brancatge i fruita saborosa a Figueres, cor de la comarca.

Més no és solament aquest fet el que agermana a Figueres i Torroella a través d'En Pep Ventura, sinó que un altre, de gran valor i significació, fa créixer i dóna més àmplia volada a aquesta relació entre dues comunitats dins la història de la

sardana. Perquè l'obra sardanística d'En Pep Ventura, creador de la sardana llarga, va comptar amb la col.laboració, en l'aspecte coreogràfic, del llegendari dansaire torroellenc Miquel Pardas, ambdós units amb llaços d'amistat i de fervor musical ben evidents. Miquel Pardas, era un dansaire excepcional que procedia de l'antic camp dels més famosos contrapassaires, el qual es pot dir que va morir en la indigència portat per la seva gran passió, recorrent el país seduït pel cant sentimental de la tenora. L'autoritzada opinió del reconegut sardanòfil Aureli Capmany es manifesta clarament en un dels seus llibres dedicats a la història de la sardana: "No dubtem a afirmar que En Pardas, el notable ballador montgrinenc, va intervenir com a col.laborador d'En Pep Ventura a la creació de la sardana llarga". Avala aquesta afirmació el fet històric de que En Miquel Pardas és l'autor del primer tractat conegut sobre l'art de ballar sardanes, opuscle aparegut a l'any 1850 i que és considerat, justament, una joia de bibliòfil pels estudis sardanístics. Es tracta, com hem dit, d'un opuscle de vuit fulls, en la portada del qual es llegeix: "Método per aprendre a ballar sardanas llargues, per Miquel Pardas, de Torroella de Montgri. Figueras. Impremta de Jaume Bosch, Palau. 1850". Com veiem, a la vegada, l'impremta d'on sorgí aquest primer tractat sardanístic, era de Figueres, motiu que uneix també les dues poblacions en un altre aspecte ben definit i significatiu.

A través d'aquest concís estudi queda abastament confirmada la unió de Figueres i Torroella, agermanades per la figura immortal del mestre Pep Ventura, geni de la terra empordanesa, per unànim assentiment del nostre poble el símbol i encarnació de la imatge de Catalunya.

PERE CASTELLS

MAXI POLOS

TUNIQUES

PANTALONS

CAMISES

CONJUNTS DE SENYORA

UNA LINIA SELECCIONADA PER A
VOSTE, DE

Sastreria Surroca

VESTITS AL SEU GUST i MIDA

Relacions entre Anselm Clavé i Pep Ventura

Com en el cas de Clavé, per a valorar la transcendència de l'obra artística de Josep Ventura, cal situar-la en el seu temps. Entre ambdós, hi ha moltes afinitats i influències. Foren dos promotors de la Renaixença Catalana —iniciada en cenacles intel·lectuals burgesos i eclesiàstics— que compliren l'alta missió de fer-la popular. Foren, en vernacle, la veu i la música del poble.

Quan la reina Isabel II visità Montserrat, el 30 de setembre de 1860, hi hagué a la plaça de l'històric monestir un concert pel "Coro Euterpense", dirigit per Clavé, i ballada de sardanes executades per la cobla de Pep Ventura, vinguda expressament de Figueres, junt amb algunes parelles de bons balladors empordanesos, entre ells hi figuraven el gran sardanista figuerenc Ciriac Sturia i Miquel Pardas, de Torroella de Montgrí, amb la seva filla, tots vestits amb la típica indumentària pagesa de l'època.

Feia poc temps, el 3 d'agost de 1859, Anselm Clavé, a Barcelona, als Jardins d'Euterpe, (on actualment hi ha l'estàtua de Clavé), estrenà una composició titulada "Lo pom de flors", pastorella corejada, lletra i música seva, la segona part de la qual imitava la sardana empordanesa.

El 25 de setembre de 1862, tingué lloc, al Saló de la Placeta, de Figueres, el darrer assaig, amb acompanyament d'orquestra, de les dues peces que els coristes figuerencs havien de cantar en el gran festival de Barcelona, organitzat per Clavé. Els senyors professors de música, Josep M.^o Ventura, Gabriel Cotó, Victorià Monereo i Antoni Barrera, prengueren part en l'ensenyament del cor.

Per assistir a la inauguració de la societat coral Erato, celebrada el 13 de desembre de 1862, Clavé vingué a Figueres, on va romandre durant quatre memorables jornades.

Segons conta el periòdic "El Ampurdanés", el dia 15, a la tarda, a la plaça del Gra, es ballaren, a l'estil del país, les tan celebrades **Sardanes llargues**, sota la direcció de Josep M.^o Ventura, el qual volgué fer a Clavé aquest obsequi. Va entusiasmar com sempre amb la difícil execució de la seva tenora, d'origen pastoril, si bé de grans recursos, després de les reformes en ella introduïdes pel professor senyor Ventura, el qual, amb les seves peces, ha contribuït en gran part a les inspiracions del senyor Clavé, com aquest mateix ha dit en diverses ocasions.

Aquest testimoniatge de la influència de Pep Ventura sobre Clavé és de gran transcendència, fins ara ignorada pels biògrafs d'aquest darrer.

Durant el dies 11, 12 i 13 de setembre de 1863, es celebrà a Figueres una magna Exposició i Concurs Agrícola. Amb aquest motiu, tingué lloc a la Rambla un gran concert de música i cant. El cor Erato, dirigit pels seus directors Gabriel Cotó i Victorià Monereo, cantà la sinfonia, a tota orquestra, "L'Agricultura", cor a veus soles, lletra de Damas Calvet i música de Nicolau Manent, reputat compositor barceloní; el "Himno al Concurso", veus acompanyades per l'orquestra, lletra del senyor Fages de Romà, i música del mestre Sancho; "Arri, Moreu!", cor a veus soles, lletra de Josep Vergés i Almar, música del senyor Ventura (Pep); i "Los néts dels almogàvers", rigodon català, lletra i música d'Anselm Clavé, el qual tingué la gentilesa de dirigir-lo, fent-se palesa la satisfacció i noble orgull dels coristes figuerencs per tal distinció. De les tres primeres composicions, es feia l'estrena.

El cor Erato, dos anys després, en el gran Certamen músico-coral que tingué lloc als Camps Elisis, de Barcelona, organitzat per Clavé, va obtenir el primer premi, cantant "Arri, Moreu!", del mestre Ventura.

Durant les festes de la Mercè, a Barcelona, l'any 1870, figura en el programa fet per l'Ajuntament, la cobla empordanesa de Josep Ventura, anomenada d'En Pep de Figueres, amb els seus característics instruments.

Prengué part en la passada per la ciutat, i va tocar a les places de Palau i Nacional (abans Reial), a més de participar en els concerts celebrats en un gran envelat, construït a la plaça de Catalunya. També tocà danses i contrapassos en els balls extraordinaris de societat que, durant les nits de l'octava, s'organitzaren al saló rústic de "El Prado Catalán", i als concerts d'Euterpe. En un d'ells, va tocar, entre d'altres sardanes, "Les noietaes de Figueres", per a cor i cobla, composició del nostre Pep.

Clavé i Ventura, per a crear llus composicions, havien de cercar els acords de la seva inspiració musical en les sis cordes de la guitarra, gairebé per tanteig.

La influència de Clavé es manifesta clarament en les composicions corals de Pep Ventura. A més de les esmentades, va compondre per a cor, veus d'home, les sardanes "Ai, de l'amor", "La barretina vermella" i "La joia de l'Empordà".

També una de les sardanes de Pep Ventura porta per títol "En Clavé", prova eloqüent de l'apreci que li professava.

RAFAEL TORRENT

Gestoría. Marín.

Seguros

Pasaportes

Matriculación y traspaso
Vehículos

Tramitación de gestiones
en oficinas del Estado

C/ Lasauca n.º 6

Telf. 24 1221

FIGUERAS

Aquesta altra mena de centralisme que també patim

Al número 1.695 de "Destino", corresponent al 28 de març de l'any 1970, el gran compositor i bon amic meu Lluís Albert i Rivas, donava a conèixer un treball molt ben raonat i documentadíssim —com tots els seus— defensant la capitalitat figuerenca al nostre món sardanista.

La qüestió, al primer cop d'ull, no ofereix pas cap mena de dubte. La capitalitat figuerenca cal considerar-la indiscutible; es tracta d'un fet axiomàtic que no admet volta de fulla. Negar això equivaldria a ignorar l'existència d'uns fonaments bàsics, damunt dels quals es recolza tota la baluerna del nostre món sardanista, en els seus aspectes més qualificats i representatius.

El cas, prou conegut de tots i ara denunciat pel mestre Lluís Albert en el seu magnífic article és el de l'inexplicable enfilall d'anomalies que ha envoltat cada any un procés tan senzill com el nomenament de les Ciutats Pubilles pel Dia Universal de la Sardana, en el qual han estat excloses, una i altra vegada, no sols la ciutat de Figueres, sinó també qualsevol altra població pertanyent a les contrades empordaneses.

L'actitud figuerenca envers aquesta imperdonable omissió —diguem-ho d'una manera elegant—, ha estat més aviat humil, modesta, oberta a la tolerància, predisposada a la comprensió.

Quan hom posseeix un legítim dret —en aquest cas una primàcia inqüestionable— no té pas necessitat de raonar les seves aspiracions a aquell dret i invocar els seus privilegis, seguint unes normes determinades.

Figueres, pel contrari, oblidant-se de tot allò que li pertanyia per motius indiscutibles, plantejà una tàctica d'apropament envers els responsables de l'Obra del Ballet Popular —entitat radicada a Barcelona— a fi i efecte de fer tots els possibles per arribar a una solució. El silenci, l'oblit absolut, foren les respostes rebudes.

Aquesta actitud d'autosuficiència, aquest gest emfàtic, em sembla un fidel reflex de la política barcelonina, que no sols es

manifesta en l'aspecte sardanista, sinó que transcendeix a l'àmbit musical, literari, les arts plàstiques i tot allò que signifiqui qual-sevol mena d'activitat de matís artístic o bé intel·lectual.

Suposo que ningú no discuteix pas la capitalitat barcelonina, emperò penso que als catalans de la perifèria ens plauria de debò veure com Barcelona, sense renunciar a la seva condició de "Cap i casal", deixés de banda la pràctica d'aquest procediment rebutjable que es coneix pel nom de "centralisme".

El centralisme barceloní es dona molt sovint. Exerceix un veritable monopoli damunt d'un elevadíssim contingent d'activitats artístiques i culturals catalanes, activitats que es desenvoluparien prou bé sense necessitat d'aquestes directrius, d'aquest control que hom practica des de la capital.

Aquesta dolorosa omissió del nom i el significat de Figueres —en el cas del Dia de la Sardana— no ve a ésser sinó perillós reflex d'una situació decadent, origen d'aquestes anomalies i moltes d'altres —tant o més greus— que es produeixen sovint.

El control de premsa i ràdio de la capital, per part dels dirigents sardanistes barcelonins, em sembla un fet prou clar. Aquesta tasca de divulgació a través dels mitjans informatius sempre ha estat guiada per un criteri triomfalista, enaltidor de mèrits molt discutibles i anihilador de la més lleu ombra crítica, sigui del caire que vulgui.

Analitzem ara uns quants fets concrets:

a) Com és possible que a la ciutat comtal, en els concerts de música per a cobla, es programin obres mediocríssimes, degudes a autors barcelonins —per naixement o bé d'adopció—, simplicitzants de les entitats dirigents i hom deixi de banda les composicions meritíssimes d'alguns músics de la perifèria?

b) A les emissores de ràdio barcelonines, en el moment de seleccionar la gravació d'una sardana concreta, hom sempre dona preferència al disc degut a una cobla de la capital, encara que el nivell de qualitat d'aquesta versió sigui molt inferior a les altres existents, degudes a cobles de l'Empordà o de La Selva.

c) A la "Guia de Concerts" del Palau de la Música Catalana de Barcelona aparegué temps enrera un treball que pretenia establir les directrius per a la creació d'una "Discoteca Bàsica Catalana". En l'apartat corresponent a la sardana foren injustament oblidades i ignorades les gravacions degudes a certes cobles no barcelonines, ponderant-se desorbitadament unes me-

diocríssimes interpretacions degudes a cobles de Barcelona (una d'elles supervisada per l'autor de l'esmentat treball).

d) A Barcelona hem conegut un ambient d'exaltació de la figura del mestre Ricard Viladesau: Escrits a la premsa, concert d'homenatge, fotografies, ofrenes... Per quina raó? Ricard Viladesau —jo no discuteixo pas la seva decisió— ha abandonat la cobla "La Principal" de La Bisbal, entrant a formar part de l'"Orquestra Ciutat de Barcelona" com instrumentista de viola i probablement es farà càrrec de la cobla "Ciutat de Barcelona": Sense comentaris.

e) L'any passat, amb motiu del "Dia de la Sardana", cert setmanari on tinc el gust de col.laborar habitualment, dedicà un número monogràfic a la nostra dansa.

Vaig trametre un treball on analitzava la crisi musical que pateix actualment la sardana. L'esmentat article no aparegué perquè els supervisors d'aquell número —no pas la direcció del setmanari— consideraren que el meu treball no encaixava amb el to general que ells pretenien donar a la revista. El to general era el de triomfalisme a ultrança, encens, glòria i branques de llorer.

Penso que la capitalitat sardanista figuerenca ha d'estar molt pel damunt d'aquestes maquinacions i baixes intrigues que sotraquejen el nostre ambient sardanista. Figueres, sigui mare, pubilla o bé reina de la sardana, no pot pas perdre, de cop i volta —per molt de centralisme que pressioni—, el patrimoni riquíssim de la seva dedicació resoluta, ferma i permanent al culte sardanista, des dels seus orígens fins l'hora actual.

Si la política unilateral de determinades entitats barcelonines provoca una reacció enèrgica per part dels empordanesos, aquesta no ens ha de sorprendre pas. En tot cas, ens cal ajudar-la en la mesura de les nostres possibilitats.

Personalment, sols puc afegir que trobant-me radicat a Vilanova i La Geltrú i relacionat professionalment amb Barcelona, col.laboro de bon grat i cada any en el programa de l'Aplec de l'Empordà, únic mitjà informatiu de caire sardanista que accepta els meus treballs.

No us sembla prou simptomàtic aquest fet?

EUGENI MOLERO i PUJOS

Premi de Periodisme "Dia de la Sardana" 1968

Exclusiva aparells **WESTINGHOUSE**
Distribuidors **ORBEGOZO - HOMANN**

AGENCIA 212

Mallol Hnas. S. L.

DESPATX:

Rambla Sara Jordà, 1 - C/ Monturiol, 2

Telèfon 242544

FIGUERES

Vicenç Bou, a l'Enciclopèdia "Espasa"

Tots els genis, com és sabut, han tingut els seus enemics i detractors. Vicenç Bou, el gran compositor empordanès de la comtal i històrica vila de Torroella de Montgrí, no ha estat pas una excepció. És lògic. La seva meravellosa producció sardanística, sempre ha despertat moltíssimes envejes. Alguns li han volgut —i encara li volen— negar allò que en podríem dir "el pa i la sal" (naturalment, tot fent el ridícul), quan, paradoxalment, el poble, tothom, reconeix llurs mèrits indiscutibles i el venera com a una de les figures més extraordinàries de la "dansa més bella".

Sovint he sentit parlar força malament del recordat Vicentet. Que si les seves sardanes no "valen res"; que si és un músic mancat de tècnica; que si... En fi. Tots els qui em llegiu ja ho sabeu ben bé. Però, en tot moment, m'he adonat d'una curiosa circumstància. Els "criticaires" de l'obra de Vicenç Bou, generalment, són uns fracassats... Persones que presumeixen de saber molta música, d'intel·lectuals en aquest aspecte, però que no han pogut —o no poden— arribar enlloc. Gent atacada per la febre de la gelosia més espantosa...

Es indubtable que el qui aconsegueix, en qualsevol branca de l'art (literatura, pintura, música, etc.), d'arribar al cor del poble i la seva obra perdura a través del temps, és un veritable i autèntic geni. Ja podeu pujar-hi de peus. Vicenç Bou i Geli es troba en aquesta privilegiada situació. No com la de tants i tants "genis", que només reben l'escalf d'unes minories anomenades "cultes"...

Molt i molt ha d'agrair la nostra dansa a Vicenç Bou. Imagi-neu-vos, per un instant, que no hagués vingut al món un home com ell. Què seria de la sardana avui dia...? Sense por d'equivo-

car-me, crec que ben poqueta cosa. Perquè fou gràcies a llurs inspiradíssimes composicions, esdevingudes les més populars, balladores i belles, que l'ambient sardanístic es va anar desvetllant. Vicenç Bou va ésser com una mena de mag. I amb la seva màgia esplendorosa, féu que la sardana s'endinsés en l'ànima de tot el poble català per sempre més i, a la vegada, que l'himne de la nostra terra (recordeu que es tracta del compositor que més sardanes té gravades en disc) travessés fronteres i s'escampés arreu...

L'enciclopèdia "Espasa" —suplement dels anys 1961-62— diu que hom considera Vicenç Bou com a un continuador i, a voltes, com a veritable restaurador de l'obra que en el seu temps inicià l'"avi Pep". Magnífic. Molt encertat.

"Segons criteri dels empordanesos —traduïm de l'esmentada "Espasa-Calpe—, les sardanes de Vicenç Bou i Geli són més balladores àdhuc que les de Morera i Garreta. Malgrat això, té els seus detractors, els quals l'acusen de manca de tècnica..."

Més endavant, diu:

"En realitat, la manca de subtileses harmònic-contrapuntístiques per deixar l'acompanyament reduït a la seva pura funcionalitat, serveix moltes vegades per a acusar el relleu d'un treball melòdic de caràcter popular. Aquest ha estat, precisament, el mèrit de Vicenç Bou, qui va saber respondre de ple al sentit del poble, que és, en definitiva, a qui anava l'obra destinada..."

I acaba amb aquest advertiment:

"No s'ha de confondre tècnica amb complicació innecessària i, a més, cal saber entendre fins a quin punt té un veritable valor tècnic allò que en la melodia es considera únicament com a simple inspiració..."

Creo que no cal afegir res més. Ja n'hi ha ben bé prou amb el que diu una enciclopèdia de la categoria de l'"Espasa". Vicenç Bou, sens dubte de cap mena, és una de les figures més glorioses de la sardana. Tot un geni. Encara que, com cal suposar, a algú li sàpiga greu...

EMILI CASADEMONT i COMAS

L'Aplec de Sant Pau

Ve cada any l'aplec de Sant Pau
que s'escau
el diumenge de gener
darrer.
Si és que vós doncs hi anau,
i us plau,
ja veureu que aquest plaer,
ben cert,
no us restarà oblidat.
Veritat!
I vindran altres aplecs,
amb freds,
i tampoc els deixareu:
fruireu!
Tant si bufa tramuntana,
ufana,
com si se'n gira garbí,
ben fi,
sentireu el crit de la plana:
Sardana!
un cop haureu fet visita, a
l'ermita,
del Sant tan ben venerat
i aimat.
Al llarg dels anys i més anys
—i afanys—
mantindreu aquella fita
—petita—
com la més cara il·lusió
i unció.
Torneu, doncs, torneu a Sant Pau,
si us plau!

JACINT BOSCH

Muebles Mas

Avinguda José Antonio, 23

Sant Antoni, 2

Castelló, 12

Telèfon 241519

FIGUERES

De la sardana a la llengua... i a un amor més compromès a Catalunya

Dius que et sents molt català i no saps ballar sardanes. No ho entenc.

Això m'ho han dit moltes vegades. En realitat m'ho han dit sempre que he confessat, sincerament i sense vergonya, que mai no he sabut ballar sardanes. I per això no em sento menys català ni menys compromès. He pensat que el que em passa a mi pot succeir a d'altres persones i aquesta possibilitat és la que em mou a fer, en veu alta, les següents reflexions: fins a quin punt el ballar sardanes o el saber ballar-les, està unit al sentir-se català? Es que per a sentir-se català és imprescindible saber ballar sardanes? Em sembla que potser exigiríem massa ja que al "saber ballar sardanes" hi hauríem de vincular el "poder-les ballar" i així limitariem absurdament el nostre "sentir-nos catalans" al temps que les forces ens permetessin aquesta activitat. A més, el fet de no saber ballar sardanes pot obeir a moltes raons. En el meu cas diré que en la meua època d'estudiant em vaig trobar amb una disjuntiva que era la següent: o perdia el temps —és un dir— aprenent a ballar sardanes, activitat a la qual mai no em podria dedicar i amb la qual mai no podria servir el país o aprofitava el temps —també és un dir— aprenent pel meu compte la gramàtica catalana, activitat a la qual li veia esdevenidor car es pressentia que el català seria considerat com a valor integrant de la nostra cultura nacional i que, per tant, se li concediria una llibertat que en la meua època d'estudiant no tenia.

Dius que et sents molt català i no fas res per a llegir-lo i escriure'l amb una certa correcció.

A la primera acusació, jo hi enfronto la segona. I em sembla que és més vàlida. Si per no "saber ballar sardanes" no podem

dir que ens sentim menys catalans, pel fet de desconèixer la llengua fins el punt de no saber llegir ni escriure amb una certa correcció, el català, hauríem de descobrir-nos, indubtablement, no diré menys catalans, però sí uns catalans poc interessats per les coses de Catalunya. (I si analitzem aquesta manca d'interès ens adonarem que s'arriba a conclusions ben tristes). De tota manera no volem pas menystenir ni una cosa ni altra i creiem que un bon català ha de saber ballar sardanes i ha de conèixer una mica la llengua per a llegir i escriure força acceptablement.

Hem de convenir, però, que a l'hora d'elegir entre aprendre una o altra cosa, la majoria s'inclina pel què és més fàcil: és més fàcil aprendre de ballar sardanes que no pas aprendre la gramàtica catalana. Es per això que a l'ensenyament de ballar sardanes hi ha més assistència i fins s'hi manifesta un major interès que no pas a l'ensenyament del català. Pensem a vegades que donem més importància a la cosa accidental que corre el risc de tornar-se exclusivament folklòrica que no pas a la cosa substancial i viva que ha de mantenir despert el nostre esperit i ens ha de mantenir units com a Poble caracteritzat. Però, com que no volem aprofundir, preferim pensar que la gent s'estima més aprendre de ballar sardanes perquè en el fons és més fàcil i... menys compromès.

De tota manera no creiem que un sigui més o menys català pel fet de saber ballar sardanes o d'escriure i llegir més o menys correctament.

Però...

Saber ballar sardanes és un símptoma d'amor a Catalunya.

Amb això hi estem totalment d'acord. No cal que manifestem que sentim una gran alegria quan veiem que, cada dia més, els més joves —concretament els infants— assisteixen a les lliçons sardanístiques i en treuen suc. Creiem que a través d'un amor autèntic a la sardana es poden anar descobrint els valors de Catalunya —no oblidem que la sardana els simbolitza— i es pot anar desvetllant un interès per a fomentar-los i desenvolupar-los. La sardana és signe d'unitat: d'unió d'esforços i de criteris a un ritme imposat per la dansa. El nostre Poble és això: una unió perfecta d'esforços que han mantingut una creixença constant del mateix en el decurs del temps i malgrat les circumstàncies adverses. I és que Catalunya és treballadora i conscient;

és seriosa i riallera. En definitiva: Catalunya té un ritme intern al qual els catalans, amb esperit de disciplina, saben sotmetre's, conscients de que només així "donant-se les mans" seran un Poble que "estima i avança".

Aprendre el català és un símptoma de compromís acceptat seriosa i responsablement.

Creiem de debó que aquest és un pas que cal donar amb una certa gosadia i amb constància dintre de la mateixa gosadia. Moltes vegades hem sentit a persones que es lamentaven de no saber prou bé el català per escriure les seves cartes familiars o d'amistat. Diuen: "si em fos possible dir les coses en català, les diria d'altra manera". Es evident que quan afirmem això, fem l'afirmació de que pensem en català i necessitem expressar-nos-hi. No serem menys catalans si no sabem ballar sardanes o si no sabem escriure correctament la nostra llengua, és cert. Però hem de convenir que, sabent això, podem ser millors catalans o podem tenir una millor consciència com a Poble. Estic segur que quan una persona domina una mica el català se'n enamora de seguida. I és que la nostra llengua —l'autèntica i no l'encartonada que a vegades se'ns vol fer engolir— té (no recordo on ho he llegit) si es vol, la mateixa cadència dolça de l'italià, per exemple, i la mateixa aspror de l'alemany. Ara bé, tenim la plena convicció de que qui aprèn de ballar sardanes i penetra el sentit de la dansa, arriba a estimar tant Catalunya que necessita aprendre'n la seva llengua. (Vull dir, naturalment, aprendre la gramàtica de la llengua que li ha estat llegada).

Aquest és el pas que creiem que s'ha de donar: a través de la sardana cal arribar a estimar més Catalunya i cal arribar més a l'acceptació del compromís de la nostra llengua.

Sabent ballar sardanes i sabent llegir i escriure amb una certa correcció el català, no en dubtem pas: no serem més catalans que els altres, però tindrem més ganes d'estar entre els millors.

MANUEL PONT i BOSCH

CAFETERIA

SNACK-BAR

CAFETERIA SNACK-BAR

Astoria

RAMBLA, 15

TEL. 242220

FIGUERES

El Balcó de l'Empordà

(Sardana)

Lletra: D. SORS

Música: R. ROSELL

Recolzat damunt la plana
a l'ampit de l'Empordà,
els acords de la sardana
Garrigàs flueix enllà.

Oidà.

Bella alfombra al peu li broda
la verdor de fèrtil plà,
i muntanyes fan la roda
de bracet amb mar llunyà.

Oidà, oidà.

el Balcó de l'Empordà.

De colors i llum en aureola,
és immens verger la vall florida;
hàlit de perfum amunt s'envola,
i tot riu i canta un cant de vida.

Oidà.

Ben sadoll l'esguard de maravelles,
plens els pits de sanes alenades,
somriuen més gràcils les donzelles
i es més dolç l'encís de les mirades.

I a l'esclat joiós de la frisança
que de cor a cor glateix extesa,
més airosa apar ací la dansa
i estrenyem les mans amb més vivesa.

Oidà, oidà, oidà, oidà:

Niu d'amor, ensomni i delectança,
el joliu Balcó de l'Empordà.

Electrodomèstics

Montgrí

recomana a tots els sardanistes
i públic en general
que visitin la nostra exposició de:

CUINES

FRIGORIFICS

RENTADORES

TRANSISTORS

i tota mena d'aparells d'us domèstic

EXPOSICIO i VENDA

Carrer Vellayre, n.º 14

Propera apertura del nostre establiment
al carrer de Ntra. Sra. de Lourdes, n.º 13

FIGUERES

Sardanes a Puigventós

(Fragment extret de la novel·la
"Quan es fa nosa")

I arribà l'hora de les sardanes. La plaça era un formiguer. Tota la gent s'hi havia ajustat de mica en mica. Les noies, aplegades al peu de l'eixida on era aposentada la cobla, feien pensar en un gran ramell de flors virolades. Borinots llaminers de la mel d'amor que el ramell oferia, els fadrins festejadors hi voltaven entorn, tot tirant amoretes i menjant cacauets i avellanes.

A la fi el flabiol començà l'entrada de la sardana. Els vells que no podien trascamar i les dones massa feixugues s'arrambaren a les parets. I arreu s'anaren formant petites rodones dels qui, més afectats a la bella dansa, no en volien perdre ni un punt.

I començà la sardana, tota compàs i mesura, gentil i severa creació d'un poble que no perd el respecte de si mateix, ni en el més fort esclat de la seva alegria. I les rodones, oscil·lant sàviament a dreta i esquerra, s'anaren engrandint, convidant a tothom, homes i dones, pobres i rics, vells i joves, a gaudir en santa germanor, agafades les mans i el cor alegre, d'aquella joia de viure, que és font del plaer de dansar i en ell es desfoga.

Primer les rodones eren quasi d'homes sols; els compassos de curts s'anaven esgranant severament; la sardana oscil·lava amb ritme sec i precís; els balladors, austers, recollits, comptaven els punts com si complissin un ritual misteriós, abstrets en les sàvies combinacions de la religiosa dansa. A poc a poc, ara una ara l'altra, com ocell que ha triat la jocada i s'hi tira d'un vol determinat, les noies i dones s'anaven ficant a les sardanes, trencant-les en la mà que tenien posada més voluntat, i les mans es desenllaçaven acollidores, i el cercol s'anava eixamplant i engrandint.

Aire! Els curts ja són acabats. La tonada agafa més vol, l'anar i venir de la rodona més amplitud; la tenora sembla un cor que

refila els goigs i els planys d'un amor primicer; i tota la cadena de balladors vibra alhora. Les mans s'han estret més fort, els braços s'aixequen enlaire, els peus, puntejant, sembla que no toquin la terra, i el cercle bota i rebota, com si volgués posar ales i remuntar-se fins al cel a ser-hi gloriosa constel.lació, corona d'estrelles, símbol i senyal de la gent i de la terra catalana.

J. POUS i PAGES

Nota: Josep Pous i Pagès, l'eminent novel·lista i comediògraf, plasma-dor, en les seves obres, de tants temes empordanesos, va néixer a Figueres, l'any 1873, dos anys abans de la mort de Pep Ventura. Ara, a la casa on va néixer, al carrer dels Enginyers, fent cantonada amb el vell carrer de la Presó, avui de Joan Maragall, s'han posat per iniciativa dels veïns unes rajoles vidriades, que diuen: "**Homenatge empordanès — a Josep Pous i Pagès — que aquí va néixer**". S'ho tenia ben merescut.

Endevinalla

Comença amb un cant d'ocell;
quatre cops groga i vermella,
rodona com un anell
i eterna com una estrella.

MONTSERRAT VAYREDA i TRULLOL

SOLUCIO
La Sardana

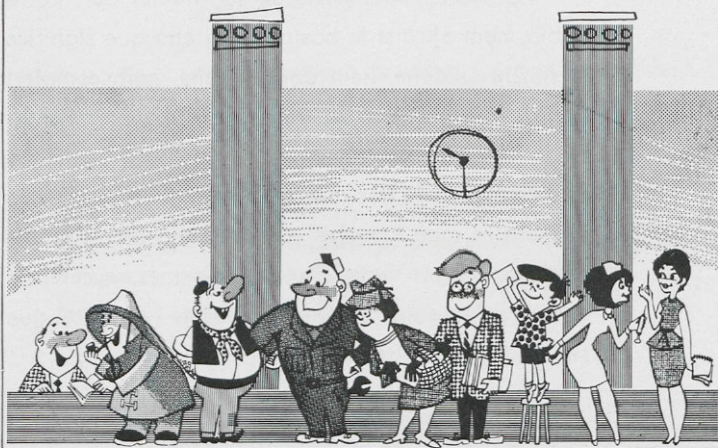
Comiat

Hem estat l'expressió de la vitalitat del nostre poble, hem afirmat la nostra fe en allò que significa la nostra sardana, hem dansat junts, hem complert el ritual del nostre esperit ancestral; tinguem la satisfacció d'haver estat autors i partíceps de l'homenatge que es mereix la nostra dansa, i sapiguen tots, amics sardanistes, que Figueres us queda reconeguda, perquè heu volgut venir, una vegada més, a celebrar aquest aplec, suma de totes les virtuts i de tot el que simbolitza la nostra sardana.

Us esperem un altre any, i us deixem marxar amb el goig de pensar que us tornarem a veure, i que no ens abandonarà aquest esperit nostre, que encarna la sardana, la nostra, la vostra, la de tothom, la sardana que ens manté l'esperit despert, els braços oberts, i el cor ample.

Adéusiau, amics sardanistes de per tot!

para su PEQUEÑO ahorro...
un MAYOR rendimiento
una MAXIMA seguridad

BB

abriendo una
libreta de ahorros
del BANCO DE BILBAO

Aprobado por el Banco de España, con los números 6222/31

SUCURSALS A L'EMPORDA

FIGUERES: Carrer Monturiol, n.º 7

LLANÇA: Carrer Rafael Estela, n.º 6

OFICINA DE CANVI

LA JONQUERA: Carretera Nacional II, km. 782

OFICINA PAGES DE CLIMENT FIGUERES

NOTES I ADVERTIMENTS

INFORMACIO. Per mitjà d'una xarxa d'altaveus radiofònics conec-
tats en la tribuna de l'organització, es donaran les infor-
macions addients al bon desenvolupament de la festa i
també les notes d'interès del públic.

PRO-MONUMENT A PEP VENTURA. A la tribuna de l'organització
s'acceptaran donatius destinats a l'erecció del Monument.

BUTLLETI-PROGRAMA. Els interessats en l'adquisició d'aquest
Butlletí-Programa, podran fer-ho en la tribuna d'organit-
zació, al preu de 50 pessetes.

VEHICLES. Els cotxes hauran d'aparcar en els llocs asenyalats per
la Guàrdia Municipal. També els bicicles motoritzats o no,
ho faran en els espais assenyalats per a ells.

INSTAL·LACIONS DE VENDA. Per efectuar la venda de qualsevol
article en el recinte de l'Aplec, els interesats tindran de
comptar amb la prèvia autorització dels organitzadors.

PREVISIONS. En cas de pluja o mal temps, els organitzadors es
reserven el dret de suspendre l'Aplec o de continuar-lo a
la Plaça del Comerç (del Grà).

Edita: FOMENT DE LA SARDANA PEP VENTURA

Portada: Josep Canaleta

Col.laboran: Maria dels Angels Vayreda

Montserrat Vayreda

Mossèn Manuel Pont

Jacint Bosch

Eugeni Molero

Rafael Torrent

Emili Casademont

Pere Castells

Narcís Sala

Jaume Maurici

Publicitat: Joan Morales

Impressió: Arts Gràfiques Trayter, Figueres

Dip. legal: GE. 185 - 1964

¡CAL ATURAR-SE DAVANT

DELS RESTAURANTS DE FAMA!

Hotel - Restaurant Ampurdán

a FIGUERES

i

Almadraba Park - Hotel - Restaurant

a ROSES

ELS SATISFARAN

DE CATALUNYA. BIBL. DE FIGUERES

1303776201

